

VOCABULARIO BLOQUE III

A CRISE DA MONARQUÍA ABSOLUTA, AS CORTES DE CÁDIZ, A RESTAURACIÓN DE FERNANDO VII

AFRANCESADOS. Concepto pexorativo polo que se coñece aos españois que apoiaron o reinado de **Xosé Bonaparte** como rei de España durante a **Guerra de Independencia** (1808-1814), maioritariamente de ideoloxía ilustrada. Axudan na redación do **Estatuto de Baiona** e na instauración do goberno francés coa idea de que as reformas napoleónicas traerían modernidade ao país. Coa derrota de **Napoleón** moitos acaban no exilio ou represaliados dentro de España.

ABDICACIÓNS DE BAIONA. Nome polo que se coñecen as renuncias sucesivas que tiveron lugar o 5 de maio de 1808 dos reis **Carlos IV** e do seu fillo **Fernando VII** ao trono de España en favor de **Napoleón Bonaparte** na cidade francesa de **Baiona** (onde foran convocados tras os sucesos do **motín de Aranjuez**). O emperador francés, pouco despois, cederá tales dereitos ao seu irmán **Xosé Bonaparte**, que reinará como **Xosé I**. Este é un dos acontecementos que dará inicio á Guerra da Independencia española.

TRATADO DE VALENÇAY. Tratado de paz asinado en 1813 entre **Napoleón** e **Fernando VII** que pon fin á ocupación napoleónica de España, a devolución dos territorios ocupados e a renuncia de **Xosé I**. Recoñécese a **Fernando VII** como rei de España. Produciuse como consecuencia das derrotas e o deterioro progresivo do exército francés. Tanto as tropas francesas como británicas debían abandonar España pois **Napoleón** buscaba que España se desvinculase de Inglaterra e non se sumase á guerra en territorio francés. Coa sinatura deste tratado deuse por concluída a Guerra da Independencia.

MANIFESTO DOS PERSAS. Documento subscrito en 1814 por 69 deputados de tendencia absolutista participantes nas **Cortes de Cádiz** no que se solicitaba a **Fernando VII**, tras o seu retorno do exilio en **Francia**, a abolición dos decretos promulgados polas **Cortes de Cádiz** e a **Constitución de 1812**, así como a restauración do **Antigo Réxime**. O documento recibiu o seu nome por unha referencia que se contén, ao principio do mesmo, sobre os costumes que había en Persia no momento do cambio dinástico. O manifesto serviu de apoio a **Fernando VII** para restaurar o poder absoluto do monarca e abolir toda a lexislación das **Cortes de Cádiz**.

PRAGMÁTICA SANCIÓN. Disposición promulgada por **Fernando VII** que anulaba a coñecida como **Lei Sálica**, aprobada por **Filipe V**, que impedía acceder ao trono ás mulleres. Esta medida supuxo a exclusión do irmán do rei, o infante **Carlos de Borbón**, do trono de España, e converteu a filla de **Fernando VII**, a futura **Isabel II**, en herdeira, o que dará lugar á primeira **Guerra Carlista**.

PRONUNCIAMIENTO. Levantamento militar característico da España do século XIX. Un sector do exército, apoiado por parte da sociedade, alzábase contra o goberno vixente para impoñer un cambio de tendencia política. Ten lugar a partir da instauración do réxime liberal en España, sendo o primeiro en vencer o levado a cabo por **Riego** en **Cabezas de San Juan**, que instaurou o **Trienio Liberal** durante o reinado absolutista de **Fernando VII**. Durante o reinado de **Isabel II** haberá dúas tendencias, os pronunciamentos de carácter liberal progresista e os de carácter liberal conservador.

A CONSTRUCCIÓN DO ESTADO LIBERAL

ESTATUTO REAL. Carta outorgada redactada na primeira etapa de Isabel II, durante a Rexencia da súa nai, María Cristina de Borbón. Esta, apoiándose nos liberais doutrinarios, será quen governe entre 1833 e 1840. Baixo o proxecto de Martínez de la Rosa redactarase este Estatuto Real, que consistía nunha carta outorgada onde a Coroa terá o poder executivo e o poder lexislativo estaría compartido coas Cortes (Cámara de Próceres e Procuradores). O sufraxio era censatario e moi restrinxido e non constaba dunha declaración de dereitos e liberdades. Este estatuto será derogado e substituído pola constitución de 1837, cando os liberais progresistas cheguen ao poder.

SUFRAIXIO CENSATARIO. Sistema de dereito ao voto onde se restrinxía ese dereito, dotándoo só a parte da poboación, tendo en conta a súa inscrición no censo electoral. O censo, dependendo da lexislación, incluía numerosas restriccións: o sexo, sendo só o masculino o permitido; o teu nivel de instrucción (saber ler e escribir); sociais (pertencer a algún grupo social) e restricións de renda. Este tipo de sufraxio era defendido pola correne **doutrinaria** ou **conservadora** do liberalismo. Verémolo en maior ou menor medida no **Estatuto Real de 1834**, a **Constitución de 1837**, a **Constitución de 1845**, durante o reinado de **Isabel II**. Durante o **Sexenio Revolucionario** será implantado o sufraxio universal ata a Restauración Borbónica.

SUFRAXIO UNIVERSAL. Sistema de dereito ao voto que inclúe a toda a poboación maior de idade. Non obstante, ata despois da **Primeira Guerra Mundial** non empezará a incluírse o dereito de sufraxio feminino. O sufraxio universal masculino será defendido polo sector do liberalismo máis progresista e democrático, poñendo en vigor durante o **Sexenio Revolucionario** (1868-74). Coa **II República** (1931-1936) darase o dereito ao voto tamén ás mulleres por primeira vez na nosa historia.

UNIÓN LIBERAL. Partido político creado en 1854 por **Leopoldo O'Donnell**, durante o Bienio Progresista (1854-56) e que conseguirá estar no poder en distintos momentos durante as últimas décadas do reinado de **Isabel II**. Creouse como un partido comodín entre liberais doutrinarios e progresistas para intentar evitar os continuos pronunciamentos. A súa ideoloxía defendía a monarquía como forma de goberno, cunha soberanía compartida, política centralista do goberno.

SEXENIO REVOLUCIONARIO

CANTONALISMO. Ideoloxía política de carácter **republicano federal** que tivo o seu auxe durante a **I República española**, principalmente en Cartaxena e noutras cidades do Levante e Andalucía. Defendía a creación dun Estado composto por unidades políticas territoriais soberanas (cantóns) que, mediante acordos libres, se unirían formando a Federación española. Durante a I República, os seus partidarios protagonizaron insurreccións cantonalistas, que foron sufocadas polo exército.

MANIFIESTO DE SANDHURST. Documento de carácter político elaborado en 1874 polo político conservador **Antonio Cánovas del Castillo**, e asinado polo herdeiro de **Isabel II**, **Alfonso de Borbón**, na **Academia militar de Sanhurdst**, onde este estudaba. No manifesto indicábase a necesidade de restaurar a monarquía borbónica en España, que nese momento atopábase durante un réxime republicano (I República). Nel, **Alfonso de Borbón**, defendía a monarquía parlamentaria, un sistema liberal constitucional conservador, e a relixión católica. Días despois de asinar este manifesto, o xeneral **Martínez Campos** protagoniza un pronunciamento en Sagunto en contra a República e proclamando como rei a **Alfonso**. Será o inicio da Restauración Borbónica.